Gospod je zatočišče ubogega (Ps 14,6)

Elementi za bogoslužje ob Elizabetini nedelji in svetovnem dnevu ubogih, 15. november 2026

Uvod v svetovni dan ubogih

Katoliška cerkev danes že desetič obhaja svetovni dan ubogih. Ta naj jasno pokaže, da je skrb za uboge temeljna in nepogrešljiva razsežnost Cerkve in krščanskega življenja, saj nas, kot Cerkev, k temu zavezuje skrb Boga za uboge in stiskane, o kateri pričuje Sveto pismo. Če so danes po vsem svetu v središču posebne pozornosti Cerkve ljudje, ki morajo živeti v revščini ali celo bedi, se smemo še posebej ozreti na tiste, ki so revni in odrinjeni tukaj pri nas, osamljeni in bolni, razočarani ali brez upanja. Vemo, da vsi potrebujemo pomoč in jo hkrati lahko tudi dajemo. Vsak človek je namreč dragocen in vsakdo je dar za druge.
Pri današnji maši se zahvaljujemo za te številne dragocene darove in se spominjamo, da je Caritas temeljno naročilo Cerkve in krščanskega življenja.
Caritas ni le pomembna cerkvena struktura. Latinska beseda 'CARITAS' namreč pomeni skrb za ljudi v stiski, skrb, ki je zaupana vsem nam. Boj proti revščini in stiski, krivici in osamljenosti ni naloga le ene organizacije ali politike, temveč vsakega in vsake izmed nas. Danes še posebej molimo, da bi postali dar za druge, tako da bi ljubezen in bližino podarjali tistim, ki ju najbolj potrebujejo.

Gospod, usmili se

Gospod Jezus Kristus, po nas želiš pozabljenim in izključenim ponuditi svoje prijateljstvo.
Gospod, usmili se.
Gospod Jezus Kristus, po nas želiš osamljenim in obupanim prinesti svojo luč.
Kristus, usmili se.
Gospod Jezus Kristus, po nas želiš vse trpeče okrepiti v njihovem dostojanstvu in upanju.
Gospod, usmili se.
Gospod Jezus Kristus, svoje kraljestvo pravičnosti in miru gradiš z nami in po nas. Tvojo ljubezen želimo živeti danes in vekomaj. Amen

Berila (33. nedelja med letom)

1. berilo: Prg 31, 10–13.19–20.30–31
kot psalmsko berilo: Ps 14 (iz njega je vzeto geslo svetovnega dneva ubogih)
2. berilo: 1 Tes 5, 1–6

Evangelij: Mt 25,14–30

Misli za pridigo:

Naslednje misli ne sestavljajo izdelane pridige. Namenjene so le kot navdih. Za pridigo lahko za izhodišče izberemo nekaj teh misli.

- **Papež vsako leto ob svetovnem dnevu ubogih objavi posebno poslanico.** Odlomke iz nje je mogoče namesto pridige prebrati tudi kot »pastirsko pismo«. Zelo kratek povzetek je na voljo tudi v gradivu Caritas za svetovni dan ubogih. Papeževa poslanica je prodorno in navdihujoče besedilo o temeljnem diakonskem poslanstvu Cerkve, ki izhaja iz 14. psalma. Vsekakor jo je vredno prebrati.
- **Prvo berilo** hvali idealno ženo, kakor jo vidi njen mož. Dela dobro in veliko dela. Posebej je poudarjena tudi njena skrb za ljudi v stiski in za uboge. Toda to, kar je bilo že takrat običajno kot prvo merilo pri presojanju ženske, namreč ali je dovolj lepa, v tej hvalnici ne šteje nič. Pomemben je samo njen odnos z Bogom; iz tega vira rastejo njena dobra dela. To velja tudi danes in za vse – ne glede na spol: **V življenju je pomembno živeti v Božji ljubezni in to ljubezen posredovati naprej.** Za to ni odločilna lepota, javni ugled, bogastvo ali posvetna moč. Pomeni preprosto ravnati pravično in dobro po Božji volji. K temu sodi tudi, da smo pravični in dobri prav do tistih, ki so bolj potrebni pomoči in revnejši od nas. Živeti krščansko vedno pomeni tudi sodelovati pri gradnji svetá, v katerem imajo vsi ljudje dobro življenje in nihče ni zapuščen.
- Papež Leon v poslanici ob svetovnem dnevu ubogih opisuje tudi **to povezanost vere v Boga in družbene pravičnosti,** ko pokaže, kaj se zgodi, če Boga zanikamo in ga tako rekoč odstranimo s poti. Pravi: »Odsotnost Boga ljudem ne omogoča več, da bi drug ob drugem živeli v medsebojnem spoštovanju, temveč njihove odnose zaznamujeta oblast in izkoriščanje enega nad drugim.« Krščansko življenje temelji na tem, da prav v tistih, na katere drugi gledajo zviška, prepoznamo svoje brate in sestre ter se zavzamemo zanje.
- Hvalnica vrli ženi v Knjigi pregovorov se sklene s pozivom: Dajte ji od sadu njenih rok! Za tedanje razmere je to vsekakor napredno. Samoumevna pravica žensk, da svobodno razpolagajo z denarjem, ki so ga zaslužile, tudi v naši sodobni družbi namreč ni tako stara. V okviru našega razmišljanja o nalogi skrbi za uboge nas ta stavek iz berila spominja, da usmiljenje tudi danes ne sme nadomestiti pravičnosti. Družbeni nauk Cerkve poudarja, da tistega, kar nekomu pripada po pravičnosti, ne smemo ponujati kot dejanje usmiljenja. Če so torej za revščino ljudi krive nepravične razmere, če jim je na primer odvzeto pošteno plačilo, ni dovolj, da jim dajemo miloščino; potreben je skupen solidaren boj za pravičnost. Tudi to družbenopolitično poslanstvo v skrbi za pravičnost zadeva nas kot Cerkev. Zato se Caritas kot cerkvena organizacija vedno znova javno opredeljuje do socialnopolitičnih vprašanj. **Krščanstvo je tudi politična vera.**
- **V pismu skupnosti v Solunu sveti Pavel opominja,** naj ne zamudijo pravega trenutka. Vsi smo otroci luči, ne teme, na to Pavel spominja tudi nas. Biti moramo budni. Ne le zato, ker je lahko naš odhod s tega sveta povsem nenaden, ampak tudi zato, ker sem vsak trenutek poklican, da tukaj in zdaj komu pomagam ali se zanj zavzamem. Biti moramo budni kristjani in kristjanke, pripravljeni na priložnosti za dobra dela, ki nam jih ponuja vsak dan.
- **Današnji evangelij** navadno razlagamo kot spodbudo, naj s svojimi sposobnostmi ravnamo zavestno, jih razvijamo in uporabljamo za dobro.
  Besedilo obenem vsebuje tudi kritiko tega, kar danes imenujemo kapitalizem: tu je na primer pritisk, da je treba iz vsega ustvariti dobiček, ter izkušnja, da bogati pri tem

postajajo bogatejši, revni pa revnejši in da mogočni žanjejo tam, kjer niso sejali, torej izkoriščajo druge in njihovo delovno silo. Jezus vzame primer iz sveta, kakršen je. V priliki o talentih je običajna logika množenja denarja preoblikovana v poziv, naj svoje možnosti pogumno in ponižno uporabimo za dobro.
Papež Leon v poslanici ob današnjem svetovnem dnevu ubogih poudarja ta pogum, ki izvira iz resnične ponižnosti. Pravi, da tisti, ki so v Bogu našli zatočišče in življenje, postanejo povsem svobodni, da »sprejemajo preroške odločitve, ki pričujejo, da je mogoče vse na novo premisliti od spodaj, v ponižnosti in bratstvu, saj le to dvoje ozdravlja svet, ki ga je ranila prevzetnost, napuh in egoizem.«

- **Geslo letošnjega svetovnega dneva ubogih je vzeto iz 14. psalma: »Gospod je zatočišče ubogega.«** Vsi ljudje, zlasti revni in tisti, ki živijo v bedi, lahko zaupajo, da jim Bog daje zatočišče. To postane konkretno izkustvo, poudarja papež Leon v poslanici ob današnjem dnevu – kadar stojimo ob strani tistim, ki so v stiski. Božja naklonjenost postane otipljiva v človeških srečanjih. Papež Leon meni, da v resnici ni velike razlike »med tistimi, ki pomagajo, in tistimi, ki pomoč prejemajo; med tistimi, za katere se zdi, da dajejo, in tistimi, za katere se zdi, da prejemajo; med tistimi, ki se zdijo revni, in tistimi, ki mislijo, da lahko ponudijo čas, sposobnosti in pomoč. Kajti vsi smo dragoceni drug drugemu. Vsakdo je dar za druge.«
- Da smo drug drugemu dar, se med drugim kaže v delitvi časa in denarja. To je lahko povsem konkretna, neposredna prijateljska ali sosedska pomoč. Lahko je tudi dar Caritas. Caritas na nekaterih področjih deluje z državnimi subvencijami, pri boju proti revščini pa je skoraj v celoti odvisna od darov. Tudi danes lahko pri Elizabetini nabirki podpremo Caritas pri pomoči ubogim pri nas v Avstriji.
- **Kdo so ti ubogi pri nas?** To je mati samohranilka, ki poleg svoje službe še čisti, pa vendar pri Caritas zaprosi za podporo, da lahko jeseni kupi vse šolske potrebščine, ki jih učiteljica tako samoumevno pričakuje. To je upokojenka z najnižjo pokojnino, ki še vedno šiva, da bi lahko svoje stanovanje ogrela vsaj na 18 stopinj. Odkar ji je Caritas pomagala bolje zatesniti okna, je to nekoliko lažje. To je družina, v kateri že bistra petnajstletnica daje inštrukcije, da bi povečala družinski prihodek, pa je kljub temu povsem preobremenjena z doplačilom računa za elektriko. Caritas ji je pomagala z denarnim prispevkom, predvsem pa pri zamenjavi starega, energijsko potratnega hladilnika z novim.
Stiska je raznolika, hvala Bogu, pa tudi pomoč. Vsaka dejavna ali finančna podpora delu Caritas pomembno spremeni življenje revnih ljudi pri nas.
- **V naši župniji je veliko ljudi, ki preprosto stojijo drugim ob strani, ne da bi iz tega delali hrup.** Vsem se danes iskreno zahvaljujemo: vsem, ki so v velikih in majhnih stvareh, zasebno ali poklicno, pozorni in se z dejanji pomoči obračajo k drugim. Bogu dajejo na razpolago svoje roke in noge, svoj glas, čas in denar, da Božja obljuba, da bo zatočišče stiskanim, postane otipljiva resničnost. Kjer zaupanje v Boga povezuje ljudi, pripoveduje papež Leon, »se znova prebudi občutek lastnega dostojanstva, človek prepozna sestre in brate, s katerimi lahko skupaj uresničuje svoje sanje, in upanje tiho in neopazno postaja resničnost. ... Vsi, ki so v stiski, ki doživljajo krivico in žalitve, ki trpijo in jih boli, ki so osamljeni in ne najdejo smisla življenja, lahko pri Gospodu najdejo tolažbo in nov življenjski pogum.« Naj to vsi izkusimo, kadar smo v stiski, in radi si drug drugemu pomagajmo. Amen

Prošnje vernikov

Bog je naše zatočišče. Skupaj z vsemi, ki jim gre slabše kakor nam, se polni zaupanja obračamo k Bogu:

1. Po vsem svetu sta poleg velikega bogastva tudi huda stiska in beda. Ti, o Bog, ki si naše zatočišče, okrepi prizadevanja za pravičnost in dobro življenje vseh ljudi.
   Prosimo te, usliši nas!

2. Tudi pri nas so revščina, osamljenost in stiska. Ti, o Bog, ki si naše zatočišče, pomagaj nam prepoznati, kje lahko pomagamo drugim, in to tudi storiti.
   Prosimo te, usliši nas!

3. Nekatere doleti težka usoda, drugim je prizaneseno. Ti, o Bog, ki si naše zatočišče, okrepi naš pogum za solidarnost.
   Prosimo te, usliši nas!

4. V digitalnem svetu se pogosto ustvarjajo predsodki in širi sovraštvo. Ti, o Bog, ki si naše zatočišče, daj nam modrost in razumnost, da bomo prepoznali resnico ljubezni.
   Prosimo te, usliši nas!

5. Veliko ljudi po svetu in tudi tukaj v naši župniji se povsem samoumevno zavzema za druge. Ti, o Bog, ki si naše zatočišče, povrni njihovo velikodušnost vsem, ki nesebično pomagajo.
   Prosimo te, usliši nas!

6. Vsak dan ljudje prezgodaj umirajo, ker so revni, tudi v Avstriji. Ti, o Bog, ki si naše zatočišče, sprejmi njih in vse naše pokojne v svoje kraljestvo življenja in ljubezni.
   Prosimo te, usliši nas!

O Bog, ti si naše zatočišče, zahvaljujemo se ti za našo sposobnost delati dobro. Odpri nam oči, srce in roke drug za drugega ter za vse uboge pri nas in po svetu, danes in vsak dan, ki živiš in nas ljubiš vekomaj. Amen.

Sklepna misel po obhajilu

<u>Vprašanja vesti, ki nam jih zastavlja papež Leon, iz njegove poslanice ob svetovnem dnevu ubogih 2026:</u>
»Ali smo znamenje Boga, ki ubogim ponuja zatočišče?
Ali se zavedamo lastne revščine in tudi mi dajemo prednost nepravičnemu bogastvu?
Ali gremo tja, kjer so ubogi?
Ali jim prisluhnemo?
Ali njihova imena izgovarjamo z Božjo nežnostjo?
Ali naša dejavna ljubezen v njih prebuja in spodbuja željo po pravičnosti in osvoboditvi?
Naj bo 10. svetovni dan ubogih pomemben korak pri ponovnem odkrivanju obličja bratov in sester, ki iščejo zatočišče pri Bogu in se želijo v naših skupnostih počutiti doma.« Papež Leon XIV.